

Холанинг ўрни ва унга яхшилик қилиш

13:52 / 19.03.2025 2414

???? ???? ???? ???? ?????: ????? ???? ????
???????? ???? ???? ????????? ????
???????? ?????: «???? ????
?????????» ?????: ???. ?????: «???? ????
?????????» ?????: ??????. ?????: «?????
?????????».

Абу Бакр ибн Ҳафсдан ривоят қилинади:

«Бир одам Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига келди. У гуноҳ қилган эди. У зот: «Сенинг онанг борми?» дедилар. «Йўқ», деди.

«Холанг борми?» дедилар. «Ҳа», деди.

«Бор! Унга яхшилик қил!» дедилар».

Шарҳ: Яъни она йўқ бўлса, хола унинг ўрнига ўтар экан. Демак, онаси йўқ пайтида ўша холани онанинг ўрнида кўриш керак. Она тириклигида онадан, у йўқлигида эса холадан дуо сўралади. Яхшилик қиладиган бўлса, унга яхшилик қилади.

Гуноҳга ботиб қолиб, қандай қилсам, гуноҳим мағфират қилинади, деган ҳалиги одамга Расулуллоҳ алайҳиссалом онасининг ўрнига қолган холасига яхшилик қилишни буюрганлари шуни кўрсатади.

Ушбу ҳадиси шарифдан олинadиган фойдалар:

1. Гуноҳ қилган одам олимлардан маслаҳат сўраши кераклиги.
2. Гуноҳ қилган одам онасининг дуоси ила мағфират топишининг имкони борлиги.
3. Онанинг ўрнини хола босиши.
4. Холага яхшилик қилиш билан гуноҳнинг мағфират бўлиши.

???? ?????? ??????? ????? ?????????? ????? ?????????????

?????? ?????? ?????????? ?????????????? ?????????????

?????? ?????????? ??????: ?????????? ?????????? ??????????.

Абу Бакр ибн Ҳафсдан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васалламдан худди аввалги ҳадис ривоят қилинган, фақат бунда «Катта гуноҳ қилди», деган ибора бор».

Шарҳ: «Холам бор», деган ўша одам жуда катта гуноҳ қилган экан. Бу ривоятда ана шу жуда катта гуноҳ алоҳида таъкидлаб айтилган экан.

Яъни унинг гуноҳи унча-мунча оддий гуноҳ эмас экан. Катта гуноҳни қилиб қўйган экан-у, келиб, «Нима қилай, қандай қилсам, гуноҳим кечирилади?» деб сўраганида, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам «Онанг борми?» дебдилар. «Йўқ», деган экан, «Холанг-чи?» дебдилар. «Ҳа, холам бор», дебди. Шунда: «Холанг бўлса, холангга яхшилиқ қил, дуосини ол, шоядки, Аллоҳ гуноҳингни кечиб юборса» деган маънодаги гапни айтибдилар.

Унинг отаси бўлмаганлигини Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам билганлар, шунинг учун бу ҳақда сўрамаганлар. Чунки билиб турган нарсасини сўраб бўлмайди. У вақтларда одамлар ҳамма нарсани яхши тушунишган.

Бу ривоятдан бировни ўлдириб қўйган одам отаси ёки онаси бўлмаса, холасининг розилигини топиши билан гуноҳи ювилиб кетар экан-да, деган хаёлга бориш керак эмас. Унга шариатда одам ўлдирган кишига белгиланган чора кўрилади. Аммо бу борадаги қолган гуноҳини ювиш учун она ёки холанинг розилигини олиш тавсия қилинган.

???? ?????????????? ??????: ?????????? ?????? ?????????

????? ???????? ?????? ?????????? ?????????????? ??????:

«????????? ?????? ?????? ?????? ?????????? ?????????? ??????»

????????????????? ?????????????? ?????? ?????? ?????????

????????????? ??????».

Зухрийдан ривоят қилинади:

«Бизга Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг «Отаси йўқнинг отаси амакисидир. Онаси йўқнинг онаси холасидир», деганлари етди».

Шарҳ: Демак, ота йўқ пайтида амаки отанинг ўрнига қолиши, она йўқ пайтида хола онанинг ўрнида қолиши бор экан. Шунинг учун амакиларни, холаларни эҳтиром қилиш, дуосини олиш, уларга яхши эҳсонлар, силаи раҳм қилиш худди отага, онага қилинган яхшиликлар, итоатлар ўрнига ўтар экан.

???? ?????????????? ??????: ?????? ?????????? ??????

?????? ?????? ?????????? ??????????: «??????????

????????? ?????? ?????? ?????????? ?????????? ??????

????????????????? ?????????????? ?????? ?????? ??????????

????????????? ??????».

Зухрийдан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Отаси йўқнинг отаси амакисидир. Онаси йўқнинг онаси холасидир», дедилар».

Шарҳ: Бировнинг отаси, ота тарафдан бобоси ва она тарафдан бобоси йўқ. Амакиси уларнинг ўрнида бўлади.

Туққан онаси ҳам йўқ, онасининг онаси ҳам йўқ, отасининг онаси ҳам йўқ. Лекин хола бор. Ўша хола оналарининг ўрнига ўтади.

«Яхшилик ва силаи раҳм» китоби 1-жуз.

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7613-рақамли рухсати асосида чоп этилган.